

	İZMİR DEMOKRASİ ÜNİVERSİTESİ DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI MERKEZİ ATIK TALİMATI			
Doküman Kodu	YAYIN TARİHİ	REVİZYON NO	REVİZYON TARİHİ	SAYFA NO
AY.TL.01	MART 2026	0	0	SAYFA 1/4

1. AMAÇ

Bu prosedürün amacı, kurumda oluşan tüm atık türlerinin uygun şekilde ayrılması, atık oluşumunun mümkün olduğunca azaltılması, atıkların doğru yöntemlerle toplanması ve taşınmasının sağlanması ile temizlik ve dezenfeksiyon kurallarına uygun bir atık yönetim sürecinin yürütülmesini sağlamaktır.

2. KAPSAM

Bu uygulama, kurum bünyesinde faaliyet gösteren tüm birimleri ve görev yapan tüm çalışanları kapsar.

3. SORUMLULAR

Prosedürün uygulanmasından Dekan, Dekan Yardımcısı, Hastane Müdürü, Tıbbi Atık Sorumlusu ve kurumda görev yapan tüm çalışanlar sorumludur.

4. UYGULAMA

4.1 Oluşan Atık Türleri

Genel Atıklar:

Sağlık hizmeti verilen alanlarda enfeksiyon riski taşımayan ve hasta vücut sıvıları ile temas etmemiş atıklar bu grupta yer alır. Enfekte olmayan hasta odalarından çıkan atıklar, kan veya vücut sıvısı ile bulaşmamış materyaller, kapalı kırık tedavisinde kullanılan alçı malzemeleri, doktor ve hemşire odalarından çıkan atıklar, idari birimler, temizlik hizmetleri, mutfak, depo, bahçe ve atölye gibi alanlardan kaynaklanan atıklar ile yemek artıkları bu kapsamda değerlendirilir.

Ambalaj Atıkları:

İdari birimler, mutfak, depo ve atölyeler gibi alanlarda oluşan; enfeksiyon riski taşımayan ve geri dönüşümü mümkün olan kâğıt, karton, mukavva, plastik, cam ve metal içerikli atıklar ambalaj atığı olarak sınıflandırılır. Bu tür atıklar geri kazanım sürecine dahil edilmek üzere diğer atıklardan ayrı şekilde toplanır.

Tıbbi Atıklar:

Sağlık kurumları, araştırma merkezleri ve laboratuvarlarda oluşan, enfeksiyon riski taşıyan ve özel yöntemlerle toplanması, taşınması ve bertaraf edilmesi gereken atıklar tıbbi atık olarak tanımlanır.

Enfeksiyöz Atıklar:

Enfeksiyon etkenlerinin yayılmasını önlemek amacıyla özel işlem gerektiren atık türleridir. Bu gruba; laboratuvar çalışmaları sonucunda oluşan atıklar, kan ve kan ürünleri ile bu maddelerle temas etmiş materyaller, kullanılmış ameliyat kıyafetleri, diyaliz işlemleri sırasında oluşan atıklar, karantina alanlarından çıkan atıklar, bakteri veya virüs içeren hava filtreleri ve organ parçaları gibi materyaller dahildir.

Ayrıca iğne ucu çıkarılmış enjektörler, intravenöz kateterler, foley sonda, nazogastrik sonda, trakeostomi kanülü, idrar torbası ve bağlantı parçaları, izolasyon odalarında oluşan atıklar, pansuman malzemeleri, eldivenler, serum setleri, spanç ve pamuk gibi sarf malzemeleri ile gaita, idrar ve balgam kapları ile sekresyon ve benzeri hasta çıkartıları ile temas etmiş materyaller de enfeksiyöz atıklar kapsamında değerlendirilir.

Patolojik Atıklar:

İnsan vücuduna ait doku, organ ve anatomik parçalar ile cerrahi müdahale, otopsi veya tıbbi işlemler sırasında ortaya çıkan biyolojik materyaller patolojik atık olarak tanımlanır. Bu kapsamda plasenta, kesilmiş uzuvlar ve benzeri vücut parçaları ile bazı vücut sıvıları bu atık grubuna dâhil edilir.

Kesici ve Delici Atıklar:

Batma, kesilme veya yaralanmaya yol açabilecek özellikteki materyaller kesici ve delici atık olarak kabul edilir. Enjektör iğneleri, intraket iğneleri, ampuller, bistüriler, lansetler, lam ve lameller, cam pastör pipetleri ile kırılmış cam parçaları bu gruba örnek olarak gösterilebilir.

Bu tür atıklar diğer atıklardan ayrı şekilde toplanmalıdır. Toplama işlemi, delinmeye ve kırılmaya dayanıklı, sızdırmaz özellikte olan ve tekrar açılması mümkün olmayan özel kaplar içinde yapılır. Bu kapların üzerinde “**Uluslararası Biyotehlike**” sembolü ve “**Dikkat! Kesici ve Delici Tıbbi Atık**” ibaresi yer alır. Genellikle sert plastikten veya benzer dayanıklılığa sahip lamine karton malzemeden üretilmiş kaplar kullanılır.

Kesici ve delici atıkların biriktirildiği kaplar, hacminin en fazla $\frac{3}{4}$ 'ü dolacak şekilde kullanılmalı ve dolduğunda güvenli biçimde kapatılmalıdır. Daha sonra bu kaplar, üzerinde biyotehlike işareti bulunan **kırmızı tıbbi atık torbalarına** yerleştirilir. Dolan kapların içeriği kesinlikle sıkıştırılmamalı, boşaltılmamalı veya yeniden kullanılmamalıdır.

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLANAN

	İZMİR DEMOKRASİ ÜNİVERSİTESİ DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI MERKEZİ ATIK TALİMATI			
Doküman Kodu	YAYIN TARİHİ	REVİZYON NO	REVİZYON TARİHİ	SAYFA NO
AY.TL.01	MART 2026	0	0	SAYFA 2/4

4.2 Atıkların Kaynağında Ayrıştırılması

Birimlerde oluşan atıkların sınıflandırılması, hazırlanan atık yönetim planı kapsamında belirlenmiştir. **Birim Atık Ayrım Planı** doğrultusunda her bölümde ortaya çıkabilecek atık türleri tanımlanmış ve bu atıkların uygun şekilde ayrıştırılması sağlanmıştır.

Mevzuat hükümlerine ve belirlenen plana göre; evsel nitelikli genel atıklar **siyah renkli torbalarda**, ambalaj atıkları **mavi renkli torbalarda**, tıbbi atıklar ise üzerinde **biyotehlike amblemi bulunan kırmızı renkli torbalarda** toplanmaktadır. Kesici ve delici özellik taşıyan atıklar ise özel olarak üretilmiş kesici-delici atık kaplarına atılarak tıbbi atık kapsamında değerlendirilir.

Kimyasal maddelerle temas etmiş patolojik materyaller, üzerinde “**Dikkat Patolojik Tıbbi Atık**” ibaresi bulunan kırmızı renkli özel toplama kaplarında biriktirilir. Kimyasal işlem görmemiş patolojik atıklar ise tıbbi atık torbalarında toplanır. Tehlikeli atıklar ise sızdırmaz özellikte, kapakları kilitlenebilen özel bidonlarda muhafaza edilir. Atıkların birbirine karıştırılmaması esastır ve her atık türü ayrı kaplarda toplanır.

Farklı atık türlerine ait torbaların yerleştirilebileceği, üzerinde atık türünü belirten açıklamaların bulunduğu atık toplama aparatları temin edilerek uygun görülen tüm alanlara yerleştirilmiştir. Bu uygulamanın doğru şekilde yürütülmesi için düzenli denetimler yapılmaktadır.

Ayrıca personele verilen eğitimlerle çalışanların atıkların doğru şekilde ayrıştırılması konusunda bilinçlendirilmesi sağlanmakta ve atıkların **kaynağında ayrılması** teşvik edilmektedir.

Evsel Atıkların Azaltılmasına Yönelik Uygulamalar

Evsel atık oluşumunu ve miktarını azaltmak amacıyla çeşitli düzenlemeler yapılmaktadır. Bu kapsamda atıkların türlerine göre ayrılabilmesi için uygun çöp kovaları, çöp torbaları ve benzeri ekipmanların kullanımı sağlanmaktadır.

Evsel atıkların mevzuata uygun biçimde toplanması ve geçici olarak depolanabilmesi için gerekli alanlar belirlenmiş ve bu alanların düzenli kullanımı sağlanmıştır. Ayrıca bina içerisinde yapılan kontroller sırasında, atıkların kaynağında azaltılması ve doğru şekilde ayrıştırılması konusunda görevli personele gerekli bilgilendirmeler yapılmaktadır.

Hastane çalışanlarının atık oluşumu, atık miktarının azaltılması ve atıkların kaynağında ayrılması konularında bilinçlenmesi amacıyla düzenli eğitimler verilmektedir.

Ambalaj Atıklarının Azaltılmasına Yönelik Uygulamalar

Ambalaj atıklarının miktarını azaltmak ve doğru şekilde ayrıştırılmasını sağlamak amacıyla uygun atık toplama ekipmanları kullanılmaktadır. Bu kapsamda ambalaj atıkları için özel olarak ayrılmış toplama aparatları ve **mavi renkli atık torbaları** kullanılmaktadır.

Ambalaj atıklarının düzenli şekilde toplanması ve geçici olarak depolanabilmesi için uygun alanlar belirlenmiştir. Bina içerisinde yapılan denetimler sırasında görevli personele atıkların kaynağında ayrılması ve atık oluşumunun azaltılması konusunda bilgilendirmeler yapılmaktadır.

Ayrıca hastane çalışanlarına yönelik eğitim programları düzenlenerek atık oluşumunun azaltılması, ambalaj atıklarının doğru şekilde ayrıştırılması ve çevre bilincinin artırılması amaçlanmaktadır.

Tıbbi Atıkların Oluşumunun ve Miktarının Azaltılmasına Yönelik Çalışmalar

Tıbbi atık miktarını azaltmak ve atıkların doğru şekilde yönetilmesini sağlamak amacıyla çeşitli uygulamalar yürütülmektedir. Bu doğrultuda atıkların türlerine göre oluştuğu yerde ayrıştırılması sağlanmakta ve **Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği** hükümlerine uygun olarak üzerinde biyotehlike işareti bulunan kırmızı renkli tıbbi atık torbaları kullanılmaktadır.

Tıbbi atıkların toplanması ve geçici olarak depolanması için uygun alanlar belirlenmiş olup, tüm süreç **Tıbbi Atık Yönetim Planı** çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.

Kurumda oluşan tıbbi atık miktarı düzenli olarak kayıt altına alınmakta, aylık veriler bilgisayar ortamında takip edilerek gerekli değerlendirmeler yapılmaktadır.

Ayrıca hastane çalışanlarının tıbbi atık oluşumu, atık miktarının azaltılması ve atıkların kaynağında doğru şekilde ayrıştırılması konularında bilinçlenmesi amacıyla belirli aralıklarla eğitim faaliyetleri düzenlenmektedir.

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLANAN

	İZMİR DEMOKRASİ ÜNİVERSİTESİ DIŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI MERKEZİ ATIK TALİMATI			
Doküman Kodu	YAYIN TARİHİ	REVİZYON NO	REVİZYON TARİHİ	SAYFA NO
AY.TL.01	MART 2026	0	0	SAYFA 3/4

4.3 Atıkların Toplanması ve Taşınması

Evsel nitelikli atıklar; tıbbi, tehlikeli ve ambalaj atıklarından ayrı olarak **siyah renkli plastik torbalarda** toplanır. Bu atıkların taşınması ve bertaraf edilmesi işlemleri **Atık Yönetimi Yönetmeliği** hükümlerine uygun şekilde gerçekleştirilir. Ayrı olarak toplanan evsel atıklar, yalnızca bu amaçla kullanılan taşıma araçlarıyla geçici atık deposuna götürülür ve burada diğer atıklardan ayrı şekilde depolanır. Evsel atıkların toplanması sırasında tıbbi atıklarla karıştırılmaması gerekmektedir. Herhangi bir şekilde karışım olması durumunda söz konusu atıklar **tıbbi atık** olarak değerlendirilir. Evsel atıkların taşınması için kullanılan araçlar tek tip ve yalnızca bu iş için ayrılmış olmalıdır.

Ambalaj atıkları ise diğer atıklarla temas etmeyecek şekilde **mavi renkli plastik torbalarda** biriktirilir. Toplanan ambalaj atıkları, **Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği** doğrultusunda geri kazanım sürecine gönderilir.

Tıbbi atıklar, **Tıbbi Atık Yönetim Planı** doğrultusunda poliklinikler, servisler ve ameliyathane gibi birimlerden düzenli olarak toplanarak geçici tıbbi atık deposuna taşınır. Gerekğinde özellikle yoğun bakım üniteleri ve ameliyathaneler gibi yüksek atık oluşan alanlardan belirlenen saatler dışında da toplama yapılabilir. Tıbbi atıklar kaynağında toplandıktan sonra başka bir yerde bekletilmemeli ve en kısa sürede geçici depolama alanına taşınmalıdır. Gerekli durumlarda atık toplama zamanı, atığın oluştuğu saatlere göre yeniden düzenlenebilir.

Atıkların toplanması ve taşınması işlemleri; **maske, koruyucu gözlük, eldiven, çizme ve turuncu renkli özel koruyucu kıyafet** kullanan personel tarafından gerçekleştirilir. Bu koruyucu kıyafetler yalnızca atık toplama ve taşıma işlemleri sırasında kullanılmalıdır. Tıbbi atık torbaları ve kesici-delici atık kapları en fazla **% oranında dolduğunda** temizlik personeli tarafından yenileri ile değiştirilmelidir. Ayrıca yeni torba ve kapların atığın oluştuğu alanda veya en yakın noktada hazır bulundurulması sağlanmalıdır.

Tıbbi atıkların toplanmasında; yırtılmaya, delinmeye ve patlamaya dayanıklı, sızdırmaz özellikte olan ve orta yoğunluklu polietilen hammadde ile üretilmiş kırmızı renkli plastik torbalar kullanılmalıdır. Bu torbalar çift taban dikişli, körüksüz yapıda olup en az **100 mikron kalınlığında** ve **10 kilogram taşıma kapasitesine** sahip olmalıdır. Torbaların her iki yüzünde de görülebilecek büyüklükte **“Uluslararası Biyotehlike”** sembolü ile **“Dikkat! Tıbbi Atık”** ibaresi bulunmalıdır.

Tıbbi atık torbaları tamamen doldurulmamalı, ağızları güvenli şekilde bağlanmalı ve gerekli durumlarda sızdırmazlığın sağlanması için aynı özellikte ikinci bir torbaya yerleştirilmelidir. Bu torbalar kesinlikle tekrar kullanılmamalı veya geri kazanım amacıyla değerlendirilmemelidir. Tıbbi atık torbalarının içeriği hiçbir şekilde sıkıştırılmamalı, boşaltılmamalı veya başka kaplara aktarılmamalıdır. Torbalar ağızları bağlanmış şekilde ve sıkıştırılmadan taşıma araçlarına yerleştirilmeli, toplama ve taşıma sırasında el veya vücut ile doğrudan temastan kaçınılmalıdır. Ayrıca tıbbi atık torbaları hiçbir zaman elde taşınmamalıdır.

Atık toplama ekipmanları, atığın türüne uygun olacak şekilde ve atığın oluştuğu alana en yakın noktalara yerleştirilmelidir. Tıbbi atıkların **evsel atıklar, ambalaj atıkları veya tehlikeli atıklarla** karıştırılması kesinlikle engellenmelidir.

Hastanede oluşan atıklar, meydana geldikleri birimlerden çıkarıldıktan sonra **Tıbbi Atık Yönetim Planı** doğrultusunda belirlenen güzergâh takip edilerek, atık taşımaya ayrılmış asansörler aracılığıyla geçici atık depolama alanına ulaştırılmalıdır. Tıbbi atık torbaları ağızları güvenli şekilde bağlanmış olarak ve sıkıştırılmadan taşıma araçlarına yerleştirilmelidir. Toplama ve taşıma işlemleri sırasında atık torbalarının personelin el veya vücudu ile doğrudan temas etmemesine özen gösterilmelidir.

Tıbbi atıkların toplanması ve taşınması sürecinde güvenli çalışma kurallarına uyulmalı ve atıkların uygun ekipmanlar kullanılarak kontrollü şekilde depolama alanına ulaştırılması sağlanmalıdır.

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLANAN

	İZMİR DEMOKRASİ ÜNİVERSİTESİ DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI MERKEZİ ATIK TALİMATI			
Doküman Kodu	YAYIN TARİHİ	REVİZYON NO	REVİZYON TARİHİ	SAYFA NO
AY.TL.01	MART 2026	0	0	SAYFA 4/4

4.4 Atıkların Toplanması Kullanılan Ekipmanlar

Evsel Atıkların Taşınması İçin Kullanılan Araçlar:

Evsel nitelikli atıklar, oluştuğu noktada uygun şekilde toplandıktan sonra geçici depolama alanına taşınırken dayanıklı ve sızdırmaz özellikte olan, sert plastik malzemeden üretilmiş tekerlekli ve kulplu konteynerler kullanılarak taşınmalıdır.

Ambalaj Atıklarının Taşınmasında Kullanılan Araçlar:

Ambalaj atıkları, yırtılmaya ve taşınma sırasında oluşabilecek hasarlara karşı dayanıklı plastik torbalar içerisinde toplanarak taşınmalıdır.

Tıbbi Atıkların Taşınmasında Kullanılan Araçlar:

Tıbbi atıklar kaynağında toplandıktan sonra geçici depolama alanına taşınırken dayanıklı plastikten yapılmış, üzerinde açıkça görülebilen “**Dikkat! Tıbbi Atık**” ibaresi ve **Uluslararası Biyotehlike sembolü** bulunan turuncu renkli, tekerlekli ve kulplu konteynerler kullanılarak taşınmalıdır.

Tehlikeli Atıkların Taşınmasında Kullanılan Araçlar:

Tehlikeli atıklar, kırılmaya dayanıklı ve sızdırmaz kapaklı özel bidonlarda biriktirilerek taşınmalıdır. Her tehlikeli atık türü uygun **atık kodu ile etiketlenmeli** ve farklı atıkların birbirine karıştırılmasına kesinlikle izin verilmemelidir.

4.5 Geçici Depolama Alanlarının Kullanımı ve Atıkların Depolanması

Kurum bünyesinde oluşan atıkların geçici olarak muhafaza edildiği depolama alanları, **tıbbi atık bölümü** ve **evsel atık bölümü** olmak üzere iki ayrı kısımdan oluşmaktadır. Bu depolama alanları, çevresel hijyen ve güvenlik şartlarını sağlayacak şekilde tasarlanmış olup dış ortamdan gelebilecek hayvan, haşere ve benzeri unsurların girişini engelleyecek yapıda olmalıdır. Geçici atık depolarının kapasitesi, en az iki günlük atık miktarını karşılayabilecek büyüklükte planlanmalıdır.

Depo alanlarının zemin ve duvar yüzeyleri dayanıklı, sıvı geçirirmeyen, kır ve mikroorganizma tutmayan, kolay temizlenebilir ve dezenfekte edilebilir malzemelerle kaplanmış olmalıdır. Depo içerisinde yeterli aydınlatma bulunmalı ve ortam havasının yenilenmesini sağlayacak pasif havalandırma sistemi kurulmalıdır. Sıcak iklim koşullarının bulunduğu bölgelerde ise depo iç sıcaklığının kontrol altında tutulabilmesi amacıyla uygun soğutma sistemleri kullanılmalıdır.

Depo kapıları dışa doğru açılacak şekilde tasarlanmalı ya da sürgülü sistemle yapılmalıdır. Kapılar düzenli olarak temiz tutulmalı ve uygun şekilde boyanmış olmalıdır. Tıbbi atıkların depolandığı bölümün kapısı **turuncu renkte** olmalı ve üzerinde siyah renkte “**Uluslararası Biyotehlike**” sembolü ile birlikte “**Dikkat! Tıbbi Atık**” uyarı ibaresi yer almalıdır.

Toplanan atıklar nihai bertaraf tesisine gönderilmeden önce geçici depolama alanında **en fazla 48 saat** bekletilebilir. Ancak depo iç sıcaklığının **4°C'nin altında** tutulması durumunda bu süre **7 güne kadar** uzatılabilir.

Temizlik ekipmanlarının yıkanması ve saklanması için depo alanında ayrı bir bölüm oluşturulmalıdır. Aynı şekilde personelin kullandığı koruyucu kıyafetler ve ekipmanların temizlenmesi ve muhafaza edilmesi için de ayrı bir alan bulunmalıdır.

4.6 Lisanslı Atık Taşıyıcılarına Teslim Edilmesi

Kurumda oluşan atıklar, yürürlükteki mevzuat hükümlerine uygun olarak yetkili ve lisanslı kuruluşlara teslim edilmektedir. Atıkların toplanması ve taşınması işlemleri belediye veya yetkili lisanslı firmalar tarafından kontrol altında gerçekleştirilmekte ve tüm taşıma süreçleri ilgili kayıt ve belgelerle izlenmektedir.

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLANAN